

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 6-7-8 / 2001

Smaranda ENACHE

Sind wir Amerikaner?

Ich bin ein Berliner, celebra frază a lui J.F. Kennedy, rostită în plin război rece, nu avea să rămână, din fericire, expresia unei miloase complezențe. Ea s-a dovedit în timp o necruțătoare declarație de război împotriva comunismului dirijat din cartierul său general de Uniunea Sovietică, autoarea,

între alte malversațiuni, a dureroasei divizări a capitalei germane și, implicit, a Europei.

La mai bine de o jumătate de secol, din Berlinul de-acum reunificat, cancelarul german Gerhard Schröder avea să exclame, la 11 septembrie, *Wir sind alle Amerikaner*. Fraza cancelarului german, la fel ca și aceea a președintelui american, exprimă legătura indestructibilă dintre Europa Occidentală și Statele Unite ale Americii, o legătură care, dincolo de istorie, este pecetluită de indivizibile valori comune, în afara cărora, de nici o parte a Atlanticului, nu există viitor.

În această lumină, ceea ce a lipsit din luările de poziție ale oficialilor români, a fost tocmai sublinierea rațiunii profunde pentru care, acum, sîntem și noi cu toții *americani*. Referirea la sistemul de valori comune, pe care sîntem chemați să le apărăm după atacul terorist de la New York și Washington a fost mult mai palidă decît obsedanta argumentație oportunistă a «interesului național».

De la președinte la prim-ministru, de la ministrul de externe la cel al apărării, toți responsabilii politici ai actualei guvernări s-au străduit să convingă masele — la drept vorbind, destul de antiamericane — că fără a susține replica militară împotriva terorismului, România nu are șanse să fie acceptată în NATO. Atît. Nimic sau nepermis de puțin despre valorile pe care avem de gînd să ne obligăm a le apăra odată intrați în NATO. Ar fi reieșit că acele valori — statul de drept, drepturile omului, protecția minorităților, — încă și azi resimțite ca inconfortabile și străine de o bună parte a guvernanților înșiși, vor trebui să devină regula, nu excepția societății românești.

Denunțarea apetenței regimului comunist pentru relații privilegiate cu terorismul internațional ar fi constituit o necesară delimitare. În loc de aceasta, în tumultul declarațiilor oportuniste, vocea liderului extremist Vadim Tudor a făcut la comandă diversiunea așteptată. Lansînd teorii ireale, acest politician periculos — pe care actuala putere l-a sprijinit sistematic, pe parcursul întregii sale ascensiuni, inclusiv în

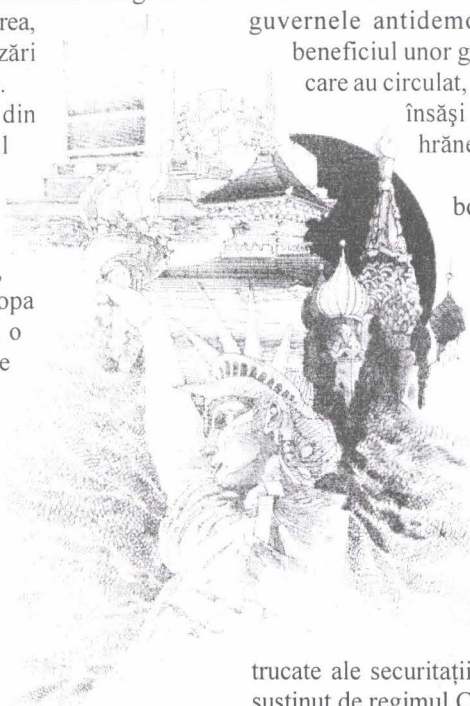
demersurile sale de violare a Constituției —, a servit din nou ca instrument de ocultare a răspunderilor de neiertat ale regimului național comunist. Publicul românesc ar fi meritat cu siguranță, măcar în acest al 11-lea ceas al istoriei, să afle tot adevărul despre susținerea de către comunismul autohton a terorismului internațional, despre relațiile privilegiate cu guvernele antidemocratice, despre afacerile cu arme în beneficiul unor grupări teroriste sau rețelele de spionaj, pe care au circulat, în ambele sensuri, informații ce constituie înșasi sursele fundamentalismului din care se hrănește azi terorismul internațional.

La adăpostul ieșirilor psihopate ale bolnavului pe care liderii PDSR l-au avut ca aliat în guvernarea lor anterioară, ni se refuză din nou dezvăluirea unor episoade din istoria comunismului românesc și a instrumentelor sale de supraviețuire, serviciile interne și externe de informații, puse cu zel în slujba răului mondial. Explicația este simplă. Mai dănuie și azi, în chiar structurile delicate ale puterii — SRI, SIE, MAE — persoane care și-au adăugat trese pe seama afacerilor de succes încheiate cu regimuri antidemocratice. Aceste persoane își rezervă și azi privilegiul de a-i stigmatiza pe români, dînd pe mîna CNSAS dosarele

trucate ale securității. Interdicția de a vorbi despre terorismul susținut de regimul Ceaușescu se adaugă, iată, listei de tabu-uri pe care ni le-a făcut cadou elita actuală a PDSR, după împunitățile darnic distribuite autorilor represiunii din decembrie 1989, înscenării de la Târgu-Mureș și instigatorilor mineriadelor.

Peste mai puțin de un an, la Praga, România trebuie să poată demonstra convingător nu numai că este întru totul de partea Alianței, ci că este pe deplin parte a Alianței. Mai este destul timp pentru epurarea sistemului de persoanele, structurile și canalele de comunicație cu terorismul internațional, larg sprijinite de regimul național-comunist. În caz contrar, bagajul nostru nu va trece nici de cel mai banal dintre filtre.

Aceia dintre noi care cred că la 11 septembrie ceasul istoriei s-a oprit și că urmează un familiar nou «pupat toți...» se înșeală amarnic. Dimpotrivă, la 11 septembrie istoria s-a accelerat pînă la punctul cînd comunitatea de valori va precumpăni asupra oricăror altor considerente, inclusiv cele geo-strategice. Nu un război între culturi, ci unul pentru cultură, cum inspirat formula același cancelar german. România trebuie să se debaraseze de «teroriștii» săi și să facă și ea saltul din geografie în cultură. Aber *sind wir Amerikaner?*

CALENDAR * N A P T Á R

1-2 iunie — *Formarea unei coaliții pentru modificarea legislației privind alegerile*, întâlnire organizată de Asociația Pro Democrația la Sinaia. Din partea LPE a participat Haller István.

2 iunie — *Elemente de cultură și istorie ale comunităților de romi din Transilvania*, curs pentru Colegiul Democrației. Lector: Letiția Mark, profesor universitar.

6 iunie — Masă rotundă pe tema *combaterii discriminării și rasismului*, organizată la Tîrgu-Mureș.

8 iunie — *Adunarea Generală Anuală* a LPE.

16 iunie — *Elemente de cultură și istorie ale comunității maghiare din Transilvania*, curs pentru Colegiul Democrației. Lector: Spielmann Mihály, istoric.

20 iunie — *Întilnire de lucru* în programul Dezvoltarea comunităților multietnice, București. Din parte LPE a participat Laura Ardelean.

21 iunie — Participarea studenților Colegiului Democrației la *ședința Consiliului Municipiului Tîrgu-Mureș*.

22-24 iunie — *Scrierea proiectelor de finanțare*, training în cadrul Școlii Liderilor Romi la Tîrgu-Mureș, susținut de Dana Pîrțoc, FDSC.

29 iunie — *Indexul societății civile din România*, conferință organizată de FDSC la București. Din partea LPE a participat Haller István.

2 iulie — *Administrația publică locală*, curs pentru Colegiul Democrației. Lector: Fodor Imre, viceprimarul municipiului Tîrgu-Mureș.

9 iulie — Atelierul Colegiului Democrației pentru *pregătirea sesiunii publice*, redactarea proiectelor de hotărâri.

10-17 iulie — *Sesiunea a III-a* a Academiei Interculturale Transsylvania, ediția a III-a la Alba Iulia și Tîrgu-Mureș.

10-15 iulie — *Probleme de identitate în viața femeii din România*, seminar organizat la Tîrgu-Mureș în parteneriat cu Asociația Femeilor Catolice din Elveția.

18 iulie — Sesiune publică: *Primăria Tinerilor*. Absolvirea Colegiului Democrației, înminarea diplomelor.

20-22 iulie — Seminar internațional dedicat *implementării Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în România și Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia*, organizat la Timișoara în parteneriat cu Comitetul Helsinki Român (APADOR-CH) și Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului în Serbia.

20-22 iulie — *Festivalul romilor din Transilvania*, organizat la Gornești în parteneriat cu Ansamblul Kék Nefelejcs.

21 iulie — *Cum ne putem afirma drepturile?* Curs pentru Întilnirea Studenților Transilvani de la Szejkefürdő, organizat de Asociația Studenților Maghiari din Cluj. Referent: Haller István.

22-29 iulie — Studenții Academiei Interculturale Transsylvania și ai Colegiului Democrației au participat la *Universitatea de Vară Bálványos*.

30-31 iulie — La invitația LPE, domnul Michael Shafir a susținut conferințele publice *Negarea și banalizarea Holocaustului și România după alegerile din 2000: Quo vadis?*

26 august - 7 septembrie — *World Conference Against Racism* organizat în Durban, Africa de Sud. Din partea LPE a participat Smaranda Enache, copreședintă.

június 1-2 — Koalíció kialakítása a választási törvénykezés módosítása céljából, a Pro Democrácia Egyesület által Sinaian szervezett találkozója. A PEL részéről Haller István vett részt.

június 2 — *Az erdélyi roma közösség kultúrájának és történelmének elemei*, Letiția Mark egyetemi tanár előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

június 6 — Marosvásárhelyi *kerekasztal-megbeszélés a diszkrimináció és a rasszizmus visszaszorításáról*.

június 8 — A PEL. *Évi Közgyűlése*.

június 16 — *Az erdélyi magyar közösség kultúrájának és történelmének elemei*, Spielmann Mihály történész előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

június 20 — A töbбетnikumú közösségek fejlesztése programjának megbeszélése, Bukarest. A PEL részéről Laura Ardelean vett részt.

június 21 — A Demokrácia Kollégiuma diákjai részt vettek a *Marosvásárhelyi Városi Tanács gyűlésén*.

június 22-24 — *Tenderek megírása*, képzés a Roma Vezetők Iskolája keretében, Marosvásárhely. Előadó: Dana Pîrțoc, FDSC.

június 29 — *Aromániai civil szervezetek mutatója*, bukaresti konferencia a FDSC szervezésében. A PEL részéről Haller István vett részt.

július 2 — *A helyi önkormányzat*, Fodor Imre, Marosvásárhely alpolgármesterének előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

július 9 — A Demokrácia Kollégiuma műhelygyakorlata, *a nyíltkörű ülés előkészítése*, határozat-javaslatok megszerkesztése.

július 10-17 — A III. Transsylvania Interkulturális Akadémia *III. ülészaka* Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen.

július 10-15 — *Identitásgondok a romániai nők mindennapjaiban*, marosvásárhelyi szeminárium, a PEL és a Svájci Katolikus Nőszövetség közös szervezésében.

július 18 — Nyíltkörű ülés: *A Fiatalok Polgármesteri Hivatala*. A Demokrácia Kollégiumának évzárója, oklevelek átnyújtása.

július 20-22 — *A Kisebbségvédelmi Keretegyezmény gyakorlati alkalmazása Romániában és Jugoszlávia/Szerbia területén*, nemzetközi szeminárium Temesváron a PEL, a Román Helsinki Bizottság (APADOR-CH) és a Szerb Helsinki Bizottság az Emberi Jogokért közös szervezésében.

július 20-22 — *Erdélyi Romafesztivál*, Gernyeszeg, a PEL és a Kék nefelejcs Együttes közös szervezésében.

július 21 — *Hogyan küzdhetünk jogainkért?* Haller István előadása a Kolozsvári Magyar Diákszövetség által szervezett Szejkefürdői Erdélyi Diáktalálkózón.

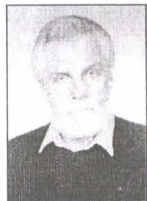
július 22-29 — A Transsylvania Interkulturális Akadémia és a Demokrácia Kollégiuma diákjai részt vettek a *Bálványosi Nyári Szabadegyetemen*.

július 30-31 — A PEL meghívására Michael Shafir nyíltkörű előadásokat tartott *A Holocaust tagadása és banalizálása* valamint *Románia a 2000-es választások után: Quo vadis?* címmel.

augusztus 26 - szeptember 7 — *World Conference Against Racism*, Durban, Dél-Afrika. A PEL részéről Smaranda Enache, társelnök vett részt.

SZOKOLY Elek

Metamorfoze

Conform dicționarului de neologisme, *metamorfoză* — în sens figurativ, despre oameni — înseamnă „a-și schimba înfățișarea, caracterul”. O definiție puțin cam confuză, din care nu reiese dacă se referă simultan la schimbarea ambelor aspecte sau alternativ, ba a unuia, ba a altuia. Despre cum rămânem în acest context cu înțelepciunea populară referitoare la blana și năravul lupului, dicționarul tace. Adică despre lupul care, chiar dacă își schimbă *înfățișarea* (blana), conform proverbului — rezultat dintr-o experiență populară multiseclară — este incapabil să-și schimbe și *caracterul* (năravul). Ceea ce dovedește că autorii dicționarului ori nu erau suficient de ancorați în realitatea noastră poporană mioritică, ori nu erau în clar cu *metamorfoza* în sens figurativ. Căci nu ne putem imagina ca această imensă pleiadă de sinistre figuri politice post-decembriste, *metamorfozați* de la un partid la altul, de la o ideologie la alta, de la un sistem de valori la altul, așa peste o noapte sau, fie și mai multe nopți, să-și fi schimbat năravul odată cu blana. Or să fi fost chiar atât de lipsiți de nărav (citește: caracter) sub blănurile tricolore unde le zvîcnea inima pentru binele sacrosanct al națiunii? De pildă: nu puteam imagina oare ca un țărănist (penetecedist) sadea, conservator, creștin democrat, anticomunist, anti-anti etc. să se poată metamorfoza în „social democrat” de tip pedeserist cu arme și bagaje, fără să i se surpe solul ideologic de sub picioare?

Ne puteam imagina oare ca niște liberali autentici, fie ei și naționali, naționaliști sau neo-, cu atîția Brătieni în cîrcă încît li se poticneau picioarele, pot efectua aceeași piruetă valorică fără urmări schizofrenice asupra comportamentului lor politic?

Ne puteam imagina ca un fost membru în Comitetul Central PCR, dușman de moarte al imperialismului american și al instrumentului său militar NATO, după ce a dus timp de decenii o politică pro-comunistă, pro-sovietică, anti-occidentală și anti-NATO, să poată deveni, chiar dacă nu peste o singură noapte, un avocat convingător al valorilor capitaliste occidentale, pro-NATO? Un președinte de stat care abia deunăzi declarase în Belgradul lui Milosevic, spre stupefacția unora și deliciul altora, că România nu a avut de-a lungul istoriei decît doi prieteni, Iugoslavia și Marea Neagră, președinte care, din opoziție, condamnase furibund intervenția militară NATO în această țară, poate fi un avocat credibil al integrării României în aceeași organizație militară? Un prim-vicepreședinte de partid, actualmente președinte al aceluiași partid și prim-ministru al statului candidat la integrarea în UE și NATO, care de abia acum

un an și ceva cobise cu o iresponsabilitate soră cu crima de transformarea Transilvaniei într-un Kosovo de către unguri, poate fi considerat astăzi un partener credibil al acelorași unguri, membrii întâmplător ai aceleiași organizații militare la poarta căreia batem cu atîta sîrg? Ne mai vorbind de parteneriatul „strategic” cu UDMR, reprezentantă unică a maghiarilor din aceeași Transilvanie, unde aceștia urmau, firește, să dea o mîină de ajutor la transformarea provinciei într-un Kosovo?

Ne-am fi putut imagina doar acum cîțiva ani că un individ de un șovinism feroce, cîntăreț de curte al lui Ceaușescu, un „porc”, după cum se autodefinise public el însuși într-o emisiune de televiziune realizată de Tatulici, scăpat de linșajul maselor indignate în decembrie '89 doar prin refugiarea sa în Ambasada Americană, apoi vicepreședinte al Partidului Socialist al Muncii (comunist, de fapt, avîndu-l ca președinte pe fostul prim-ministru al lui Ceaușescu, Ilie Verdet), astăzi senator „social-democrat” ales pe listele PDSR, după ce și-a perindat toată liota de naționaliști mai mult sau mai puțin fașcistoizi prin talk show-urile găzduite ba de Antena 1, ba de Tele 7 abc, ba de propriile sale cenecluri național-comuniste gen Flacăra și Totuși Iubirea, după 11 ani de la Revoluția anti ceaușistă și anticomunistă, să stăpînească și pe canalele Pro Tv un for de proporții pe care s-o „onoreze” cu prezența, pe lîngă un fost prim-secretar PCR, *metamorfozat* astăzi în președintele democrat al țării, pînă și ambasadorul Marii Britanii? (Poți să nu te întrebi dacă acest Occident, atît de lovit acum în valorile sale fundamentale, de talibani de tipul celui despre care este vorba, este capabil să învețe ceva din acel trecut în care Majestatea Sa Regina Regatului Unit îl plimba în caleașcă pe dictatorul semianalfabet de pe Dîmbovița care între timp antrena teroriștii de astăzi, în timp ce noi zăceam în captivitatea beznei naționale?)

Doar ca un test rapid, știți ce blană politică purtase pînă nu de mult un Radu Vasile, un George Pruteanu, un Alexandru Atanasiu, un Ion Iliescu, un Adrian Năstase, un Adrian Păunescu și alți bravi „părinți ai patriei” asemenea lor? Dar acum? Așai că acești miei cu blana aspră sînt cei care ne învață astăzi ce este democrația, toleranța față de alteritate și spiritul european? Nu propusesem decît un mic test. Dar lista lor ar putea continua și continua și continua...

Dar chiar și dintr-atît, cum ar putea cetățeanul simplu, plătitor de impozite, deci contribuabil onest și alegător de busolă să nu se întrebe îngrijorat, șocat, cutremurat, indignat sau chiar disperat: oameni buni, în ce lume trăim noi? Oameni buni, în ce fel de țară trăim?

esolromotem

Negarea și banalizarea Holocaustului

Interviu imaginar cu Michael Shafir

Dr. Michael Shafir s-a născut la Bukarestburg („o combinație între București unde s-a născut și Timișoara unde și-a petrecut majoritatea vacanțelor“) avînd o educație germană, absolvent de istorie și literatură engleză. A emigrat din România în 1961 iar în prezent este autorul a peste 200 de articole pe teme politice, articole publicate în limba engleză, germană, română, maghiară, ebraică și slovacă. În momentul de față este analistul principal regional pentru Europa Centrală și de Est al postului de radio Europa Liberă și editorul unei reviste pe Internet „East European Perspectives“. Cartea sa de referință este „România. Politică Economie și Societate. Stagnare politică și schimbare stimulată“ apărută la Londra. În datele de 30 și 31 iulie 2001, la invitația Ligii PRO EUROPA, domnul Michael Shafir a susținut două conferințe publice „Negarea și banalizarea Holocaustului“ și „România după alegerile din 2000: Quo vadis?“ Pentru cei care nu au reușit să participe „live“ la fascinanta întîlnire cu analistul, istoricul și omul de cultură Michael Shafir am spicuit din prezentările domniei sale răspunsul la cîteva întrebări imaginare, care poate încă preocupă opinia multora.

— Există manifestări de negare a Holocaustului în România?

Deși în România aceste fenomene nu acaparează centralitatea atitudinii față de Holocaust, există și astfel de manifestări, de pildă Ioan Coja, cel care recent a organizat la București o întîlnire sub un titlu care spune tot: „A existat oare un holocaust românesc împotriva evreilor?“, iar afișele puse în București afirmă că la acest seminar vor participa rabinul Șafran, Stoljenicki. Bineînțeles că nu au participat. (...) În plus, am cumpărat acum la București cîteva cărți ale unui caracter cu totul și cu totul deosebit, poate, dar nu știu cîți dintre dumneavoastră au auzit de el, domnul Radu Theodoru, fost colonel de aviație, unul dintre membrii fondatori ai Partidului România Mare, că după-aceea s-a certat la cuțite cu Vadim Tudor, dar continuă să facă parte împreună cu Vadim Tudor din Liga Mareșal Antonescu, dînsul fiind secretarul executiv. Permiteți-mi, pentru ilustrarea acestui negativist, să citez din cartea recent apărută, „Nazismul sionist“: „Teza holocaustului este construită abil pe cîteva clișee: camerele de gazare, crematoriile, mărturiile supraviețuitorilor, mărturiile foștilor comandanți de lagăre, care au fost introduse și în programele școlare și universitare, devenind subiect al unor lucrări pentru susțineri de doctorate, preluate de literatura de memorialistică, dar care s-au dovedit deosebit de rentabile, îmbogățindu-i pe autorii așa-zisi martori oculari, ce au fabricat în serie, cu exagerări aberante și viziuni patologice, viața din lagărele naziste. Filme zise documentare, de fapt subtile sau grosolane mistificări, congrese zise științifice, articole de presă au format un sistem complex de dezinformări, de spălare a

creierului, de presiuni psihologice, reușind să impună falsul ca pe o raritate emoțională. Reacția demnității umane, spiritul critic, logica, cercetarea științifico-obiectivă s-au coalizat în fața acestui uriaș fals istoric reușind ca pe parcursul deceniului al VIII-lea să-l spulbere, cu toate că falsul este apărat în Occident de o seamă de legi, pe cît de severe, pe atît de aberante, clădite pe perceptul Crede și nu cerceta!“

— Dar fenomene de banalizare a Holocaustului? Încercări de minimizare?

Participarea la acest joc se face posibilă în contextul Europei Centrale și de Est post comuniste deoarece avem de-a face cu două curente principale: (...) curentele de întoarcere radicală și curentele de continuitate radicală. Curentul de continuitate radicală se referă la acel curent care pornește în comunismul național și nu face decît să exacerbeze moștenirea național-comunistă, moștenire care spre deosebire de cele afirmate în multe publicații științifice nu este caracteristică numai României. (...)

Pe scurt, avem de-a face cu un număr foarte important de banalizatori și falsificatori care apar ca figuri respectabile, intelectuali, membri ai Parlamentului, membri ai Guvernului, înalți ofițeri. Mi-am permis să construiesc un semi-decalog care categorizează aceste încercări de minimalizare. Sigur că niciuna nu există în sine, numai ea, ea este combinată întotdeauna cu celelalte dar pentru a analiza iată cîteva aspecte:

1. Transferarea vinovăției Holocaustului în mod exclusiv asupra germanilor. Pentru că tot vorbeam de prietenul nostru Radu Theodoru, iată ce poate scrie domnul Theodoru: „așa zisele pogroame de la Galați și Iași sînt opera Gestapoului pe provocări evreiești dovedite, fără nici o altă implicare a autorităților românești, în afara stopării acțiunii de represalii și a pedepsirii celor dovediți de a fi făcut excese.“

2. Nu numai nemții s-au făcut vinovați de atrocități, într-adevăr și din națiunea noastră au participat dar aceștia au fost numai marginali. (...) Nu de mult același președinte (...) participă la București la comemorarea pogromului din 1941, de la rebeliune, și face următoare afirmație: „Acest pogrom este condamnabil mai ales că el nu a fost decît o aberație în istoria relațiilor iudeo-române. Pînă și cuvîntul holocaust nu este cunoscut în limba română.“ Ca și cum ar fi cunoscut în alte limbi în altă denumire. Aberație? Atunci cum se face faptul că nu demult domnia sa participă la Iași la comemorarea pogromului de acolo. Adică nu a fost chiar o aberație. A existat o continuitate. Au existat anumite lucruri, și, pe lîngă afirmațiile făcute la Iași care îl onorează, tot acolo domnia sa spune: indiferent de ce credem noi, mareșalul Antonescu este considerat un criminal de război în Occident. Cum adică, indiferent de ce credem noi? Pe cine încerci să satisfaci? Cui încerci să faci față? Domnul Iliescu nu este deloc un exemplu original și aceste atitudini nu fac parte numai din coloratura politică din care domnia sa face parte.

3. Evreii sînt ei înșiși vinovați pentru ce s-a întîmplat. Aici intră în scenă legenda iudeo-comunismului.

4. Teza dublei simetriei sau a dublului genocid, teză răspîndită peste tot, care în cazul cel mai bun face următoarea afirmație, niciodată declarată: haideți domnule să lăsăm toate acestea. Este adevărat, noi am păcătuit față de evrei, evreii au păcătuit față de noi, înainte, după și în comunism. Haideți, să uităm totul și acum s-o luăm democratic, de la capăt. Asta e varianta bună. Pentru că există și variante mult mai grave. (...) De exemplu, recent, săptămînalul România Mare din data de 18 august 2000 face următoarea afirmație: Ion Antonescu a dus în Transilvania o parte a populației evreiești pentru a o pune la adăpost. A existat un singur lagăr în această zonă, dar acesta era unul de primire și nu de exterminare. De altfel la Vaparianca unde s-a organizat acest lagăr a existat și un cinematograful. Să tot fii internat în lagăr, după cum știți au existat și orchestre care trebuiau să cânte...

5. Iudeizarea forțată a adversarului. Iudeizarea adversarului politic face parte din lexiconul radical postcomunist. Doina Cornea devine nu numai Doina Juhász ceea ce într-un fel își

avea justificarea, ci Doina Juhász Kohn, Ion Rațiu e Rátz János, acolo nu s-a făcut nici o ebreizare, Boris Elțin este Baruh Ielkin și așa mai departe, soția lui Lenin era Leia Fischerman. Avem de-a face și cu un fenomen foarte interesant pentru că avem de-a face cu o ebreizare chiar a executanților holocaustului. (...)

6. Varintă benignă. Evreii de fapt din păcate au comis aceleași atrocități față de noi după instaurarea comunismului. Un filosof român care se vrea foarte democratic, unul tînăr, ține în fața comunității evreiești de la București o conferință cu titlul „Sebastian fratele meu“, după publicarea jurnalului lui Sebastian și face următoarea afirmație: dacă Mihail Sebastian ar fi trăit, fără îndoială ar fi scris în jurnalul său următorul lucru: cum este posibil pentru cineva care într-un moment al istoriei a fost forțat să poarte uniforma victimei, să îmbrace haina călăului? Într-adevăr, acela care a marșat cel mai departe pe drumul suferinței nu trebuia oare să devină garantul care făcea suferința imposibilă de aici înainte? (...)

A consemnat: Laura ARDELEAN

Academia Interculturală TRANSSYLVANIA

- lansarea ediției a IV-a (2001-2002) -

Academia Interculturală Transsylvania este unul din proiectele cele mai prestigioase ale Centrului Intercultural al Ligii PRO EUROPA. Lansată în anul 1998, cu sprijinul Fundației Heinrich Böll din Germania, Academia este dedicată aprofundării problematicei interculturalității, regionalismului, integrării euro-atlantice și rolul Transilvaniei în acest context.

Cursurile Academiei Interculturale Transsylvania se desfășoară în formatul unei universități itinerante, pe parcursul a trei sesiuni tematice de câte o săptămînă (octombrie, februarie și aprilie). Pînă în prezent cursurile Academiei Interculturale Transsylvania au fost absolvite de un număr de 67 de studenți provenind din practic toate centrele universitare din România.

Temele abordate, cu accent pe interculturalitatea transilvană, sînt susținute de personalități de prim rang ale mediilor academice românești, printre conferențieri numărîndu-se în mod constant Alexandru Cistelean, Paul Philippi, Spielmann Mihály, Pompiliu Teodor, Tom Gallagher, Gabriel Andreescu, Kolombán Gábor, Gusztáv Molnár, Paul Niedermaier, Hermann Fabini, Horváth István, Dan Culcer, și mulți alții.

Condiții de participare: la Academia Interculturală Transsylvania se pot înscrie studenți și absolvenți de facultate care nu au împlinit încă 30 de ani. Dosarul de înscriere cuprinde cerere de înscriere, două scrisori de recomandare, scrisoare de intenție, curriculum vitae și un eseu de 3-5 pagini dactilografiate (1800 - 2000 semne/pagină) cu tema „Există un specific transilvan?”. Selecția va fi realizată de un juriu de specialiști pe baza dosarelor.

Înscrierile se primesc pînă la data de 15 octombrie 2001 (data poștei).

Persoană de contact:

Laura Ardelean

4300 Tîrgu-Mureș, Piața Trandafirilor nr. 5 etaj III, CP 1-154

Telefon-fax: 065-217584, 214076

E-mail: laura@proeuro.netsoft.ro

TRANSSYLVANIA Interkulturális Akadémia

- IV. évfolyam (2001-2002) -

A Transsylvania Interkulturális Akadémia a PROEUROPA Liga Interkulturális Központjának egyik legtekintélyesebb programja. A németországi Heinrich Böll Alapítvány támogatásával 1998-ban beindított Akadémia programjait az interculturalitás, a regionalizmus, az euro-atlanti integráció kérdésköreinek szenteli, valamint Erdély szerepének e kérdéskörök összefüggésében.

A Transsylvania Interkulturális Akadémia előadásaira egy „utazó egyetem” keretei között kerül sor, három, egyenként egyhetes tematikus ülészak keretében (októberben, februárban és áprilisban). A Transsylvania Interkulturális Akadémiát eddig 67 - gyakorlatilag Románia összes egyetemi központjából származó - diák végezte el sikeresen.

Az előző években az erdélyi interculturalitásra kihegyezett témakörben a romániai akadémiai élet elsőrangú személyiségei tartottak előadásokat, köztük Alexandru Cistelean, Paul Philippi, Spielmann Mihály, Pompiliu Teodor, Egyed Ákos, Tom Gallagher, Horváth Andor, Gabriel Andreescu, Molnár Gusztáv, Paul Niedermaier, Hermann Fabini, Horváth István, Dan Culcer és sokan mások.

Résztvételi feltételek: a Transsylvania Interkulturális Akadémiára 30 éven aluli egyetemi hallgatók vagy egyetemet végzett ifjak iratkozhatnak be. A pályázati iratsomónak tartalmaznia kell egy beiratkozási kérvényt a pályázati szándék megindoklásával, két ajánlólevelet közéleti személyek részéről, rövid életrajzot és egy 3-5 gépelt oldalnyi (1800-2000 jel/oldal) terjedelmű esszét „Létezik-e erdélyi sajátosság?” címmel. Az iratsomó szövegeit románul, magyarul vagy németül lehet benyújtani. Az Akadémia előadásai románul fognak lezajlani. Az elbírálást, a benyújtott iratsomók alapján, szakbizottság fogja elvégezni.

Benyújtási határidő: 2001 október 15 (postai dátum).

Bővebb tájékoztatást nyújt:

Laura Ardelean programirányító

4300 Marosvásárhely, Rózsák tere 5., CP 1-154

Tel./Fax: 065-214076 vagy 065-217584

E-mail: laura@proeuro.netsoft.ro

Colegiul Democrației

Cursurile Colegiului Democrației, ediția a VII-a s-au finalizat cu Primăria Tinerilor.

Considerată ca „practică” de final de an școlar, colegiștii-cursanți au arătat că știu să se joace serios; au pus în practică cele aflate și învățate de-a lungul unui an.

Colegiștii, ne-am întrunit în ședință de consiliu, cu asistență publică. Președinte de ședință a fost ales Szöcs Edgár, care a știut să conducă ședința consiliului municipal după toate regulile:

- a constatat prezența majorității consilierilor municipali,
- a declarat ședința ca fiind validă,
- a dat citire ordinii de zi,
- a dat cuvântul unor consilieri care au avut propuneri,
- a supus la vot propunerile după expunerea de motive a acestora,
- a elaborat, împreună cu consilierii prezenți, hotărârile luate în ședință.

Ordinea de zi a ședinței ordinare a Primăriei Tinerilor din data de 18 iulie 2001 a cuprins:

1. *Proiect de hotărâre privind fluidizarea traficului, orientarea mai ușoară a persoanelor în oraș, precum și crearea unor alei pentru bicicliști pe arterele principale ale orașului conform normelor europene*, prezentat de Berețchi Răzvan cu propunerile lui Kulcsár Levente și Ștef Ioan;

2. *Proiect de hotărâre privind reamenajarea și modernizarea complexului de agrement și sport „Weekend”, al Platoului Cornești și al Cetății Medievale* prezentat de Mihaly Andrei și propunerile lui Kakucs Gyöngyvér;

3. *Proiect de hotărâre privind reglementarea transportului în comun și parcurile din centrul orașului*, prezentat de Roman Călin și propunerile lui Simon Ágota și Oprea Dan;

4. *Proiect de hotărâre privind reglementarea relațiilor cu cetățenii municipiului Tîrgu-Mureș*, prezentat de Kovács Réka;

5. *Diverse.*

La sfîrșitul ședinței, primarul de o zi al municipiului Tîrgu-Mureș, ales în mod democratic în persoana colegistei Vizi Iulia, a luat cuvîntul arătînd că democrația zilelor noastre întruchiează idealul de libertate și autoexprimare. Democrația nu cere ca cetățenii să fie fără excepție virtuoși, ci le cere doar să fie responsabili. În acest sens, a promis că va analiza bugetul local și va depune tot efortul ca împreună cu toți factorii

implicați (umani și material) să finalizeze hotărârile luate, toate fiind în folosul comunității.

„Joaca” tinerilor a fost comentată laudativ de către consilierii în funcție în Consiliul Local cît și în Consiliul Județean. Cuvinte bune a avut și doamna Smaranda Enache, co-președinta Ligii Pro Europa, dar și domnul Mircea Suhăreanu, secretarul Ligii Pro Europa.

Este de remarcat că primarul în exercițiu al municipiului Tîrgu-Mureș, dr. Dorin Florea a urat ca „joaca” tinerilor să devină realitate.

A consemnat pentru dumneavoastră, primarul pentru o zi,

VIZI Iulia

România Județul Mureș Consiliul municipal Tîrgu-Mureș

HOTĂRÎREA nr. 1

din 18 iulie 2001

privind fluidizarea traficului, orientarea mai ușoară a persoanelor în oraș, precum și crearea aleilor pentru bicicliști pe arterele principale ale orașului conform normelor europene.

Consiliul municipal Tîrgu-Mureș, întrunit în ședința ordinară de lucru,

Avînd în vedere expunerea de motive a Direcției de Urbanism și Gospodărire Comunală, însoțită de raportul de aviz favorabil al Comisiei de dezvoltare și organizare urbanistică și a Comisiei de buget și administrarea domeniului public și privat al municipiului,

În baza prevederilor regulamentului,

hotărăște:

Primăria

Art. 1. Realizarea unei șosele de centură pe traseul intrărilor în oraș dinspre Reghin, Sighișoara, Cluj-Napoca. Resursele financiare să provină din taxele de drum, ținînd seama de faptul că drumul Sighișoara — Tîrgu-Mureș — Cluj este drumul european E60.

Art. 2. Se aprobă înființarea în regim de urgență a benzilor pentru bicicliști pe lîngă arterele principale ale orașului (se recomandă o colaborare a Primăriei cu poliția și cu ONG-uri).

Art. 3. Se aprobă revizuirea planului de construcție a străzii Gheorghe Doja în vederea realizării pistelor pentru bicicliști.

Art. 4. În conformitate cu art. 2 se aprobă accesul bicicliștilor în locurile marcate și în centrul orașului.

Art. 5. Se aprobă înființarea în regim de urgență a locurilor de parcare pentru bicicliști în parcurile auto existente.

Art. 6. Se aprobă redeschiderea lucrărilor la pasaj începînd de anul viitor, odată cu aprobarea noului buget.

Art. 7. Se aprobă realizarea hărților și a ecranelor sensibile pe traseele mijloacelor de transport în comun în colaborare cu societățile prestatoare. Termen limită 1 octombrie 2001.

Art. 8. Se aprobă realizarea plăcuțelor bilingve indicînd strada, numărul și orientarea numerotării.

Art. 9. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărîri se încredințează primarul municipiului și Direcția de Urbanism și Gospodărire Comunală.

Tinerilor

HOTĂRÎREA nr. 2

privind reamenajarea și modernizarea complexului de agrement și sport „Weekend”, al Platoului Cornești și a Cetății Medievale.

[...]

Art. 1. Se aprobă crearea unei comisii speciale formată din membrii din domeniul de dezvoltare urbană și amenajări urbane, turism, economie și transport, pentru organizarea și supravegherea activităților în cele trei zone speciale: Cetatea Medievală, Platoul Cornești și Grădina Zoologică, precum și Zona de Agrement „Week-end” și malul Mureșului.

Art. 2. Se aprobă crearea unor noi puncte de atracție și centre de relaxare: Parcul Municipal pentru concerte în aer liber, Complexul „Week-end” pentru manifestări sportive, Platoul Cornești pentru alte manifestări. Astfel va fi posibilă ocrotirea zonelor ce fac parte din patrimoniul național, aici vor avea loc doar manifestări culturale.

Art. 3. Se aprobă organizarea manifestățiilor aducătoare de profit în spațiile menționate la Art.2, iar încasările acestora vor fi folosite pentru amenajarea spațiilor în cauză.

Art. 4. Alocarea de fonduri din bugetul Primăriei pe anul 2002 pentru dezvoltarea infrastructurii în locurile care urmează:

- Platoul Cornești: amenajarea „Aleii Îndrăgostiților”, benzi speciale pentru cicliști, teatrul în aer liber, terenuri de joacă pentru copii, iluminatul public și turnul de observație; dezvoltarea căii ferate pentru trenulețul copiilor.

- Cetatea Medievală: desființarea centrului de recrutare, renovarea și curățirea zidurilor, accentuarea aspectului de parc, dotarea cu bănci și iluminarea aleilor.

- Complexul „Week-end” și malul Mureșului: finisarea activităților de modernizare care se derulează în prezent, includerea în acest proiect a unor noi forme de relaxare (zid de alpinism, bazin de nisip), angajarea unui salvamar pe timp de sezon (folosirea bărcii din dotarea SMURD-ului), amenajarea pentru turism a insulei de pe râul Mureș și renovarea bacului care face legătura cu aceasta.

Art. 5. Alocarea fondurilor din bugetul Primăriei pe anul 2002 pentru dezvoltarea aspectului de turism în locurile care urmează:

- Platoul Cornești: angajarea unor ghizi turistici în Grădina Zoologică, crearea

traseelor turistice care includ și folosirea trenulețului, mărirea frecvenței mijloacelor de transport în comun pe timp de sezon. Alcătuirea în cadrul formației gardienilor publici a unei unități căreia să i se încredințeze supravegherea zonei platoului Cornești.

- Complexul „Week-end”: amenajarea pentru activități nocturne, manifestări sportive naționale, permiterea accesului cu biciclete pe teritoriul complexului.

Art. 6. Alocarea fondurilor din bugetul Primăriei pe anul 2002 pentru amenajarea și întreținerea zonelor verzi în spațiile în cauză.

Art. 7. Se aprobă consultarea comisiilor de specialitate ale Primăriei cu firmele de turism care își desfășoară activitatea și în perimetrul Tîrgu-Mureșului.

Art. 7. Se interzice categoric accesul autovehiculelor în imediata apropiere a malului Mureșului și la Platoul Cornești, excepție făcând vehiculele aparținând echipajelor de intervenție aflate în misiune.

Art. 9. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredințează primarul municipiului și Direcția de Urbanism și Gospodărire Comunală.

HOTĂRÎREA nr. 3.

privind reglementarea transportului în comun și parcarile din centrul orașului [...]

Art. 1. Obligatorietatea societăților care efectuează transport în comun pe raza municipiului Tîrgu-Mureș de a afișa în stații programul, orarul, frecvența și o hartă care conține toate traseele din municipiu.

Art. 2. Se aprobă introducerea biletelor și abonamentelor comune pentru toate societățile de transport existente.

Art. 3. Se aprobă construirea de alveole pentru staționarea autobuzelor în stațiile de autobuz.

Art. 4. Se aprobă desființarea stației de autobuz din fața Catedralei ortodoxe, urmînd

ca societatea de transport în colaborare cu Primăria să desemneze un alt loc.

Art. 5. Se aprobă scutirea de plata taxei de parcare a locuitorilor care au domiciliul în centrul orașului.

Art. 6. Se aprobă ca echipe mixte de control, alcătuite din reprezentanți ai Primăriei și poliției rutiere, să ia măsuri stricte în vederea respectării numărului de persoane transportate conform construcției mașinii și legislației rutiere.

Art. 7. Pentru optimizarea sistemului de parcare centrală se va acoperi pîrful Pocloș între strada Gh. Doja și strada Grivița, spațiul respectiv afectîndu-se acestui scop.

Art. 8. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredințează primarul municipiului și Direcția de Urbanism și Gospodărire Comunală.

HOTĂRÎREA nr. 4.

privind reglementarea relațiilor cu cetățenii [...]

Art. 1. Se aprobă organizarea unor întîlniri cu cetățenii municipiului cu scopul de informare a comunității și dare de seamă despre activitatea consiliului în general și despre activitatea unor comisii în parte. Aceste ședințe vor fi ținute o dată pe lună în sala de ședințe a Primăriei, data precisă fiind anunțată anterior în mass-media locală.

Art. 2. Se aprobă editarea unor pliante cu caracter informativ și apariție lunară, finanțate din bugetul Consiliului Local și din fonduri provenite din reclamele incluse în pliantul respectiv. Aceste pliante urmează să fie accesibile la toate unitățile descentralizate ale administrației de stat (poșta, unități de învățămînt, poliție) din Tîrgu-Mureș.

Art. 3. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredințează primarul municipiului și Direcția de Urbanism și Gospodărire Comunală.

Președinte de ședință: Szócs Edgár

Tușnad 2001

Cea de a XII-a ediție a Universității de vară „Bálványos” s-a desfășurat, conform tradiției ultimilor ani, la Băile Tușnad, între 22 – 29 iulie, purtând în acest an un motto sugestiv, dat fiind și contextul politic al momentului: Constrângeri și posibilități.

Arborînd o nouă strategie de organizare a cursurilor și atelierelor prin introducerea corturilor specializate: de istorie, economie, politică, cel european, organizatorii acestui eveniment: Fundația Pro Minoritate – Budapesta, Fundația Jakabffy Elemér – Cluj-Napoca, Fundația René Radu Policrat – București, Fundația pentru Reformă – Odorheiu Secuiesc și KMDSZ – Cluj-Napoca au mizat pe o dinamizare și lărgire a cadrului dezbaterilor.

De altfel multitudinea temelor abordate precum și diversitatea invitațiilor, dintre care unii au strălucit prin grațioasa lor absență, au oferit unui public în cele mai multe momente inert, discuții interesante, dar și, uneori, un veritabil dialog al surzilor.

Au fost atacate problemele mediului în bazinul carpatic, descentralizarea, istoriografia maghiară în Transilvania, economia românească, autonomia și cooperarea regională, legea statutului și universitatea maghiară, problemele secuilor și ale ceangăilor, în prezența unor invitați de tradiție ai Universității de vară și a unor debutanți: Markó Béla, Smaranda Enache, Tökés László, Adrian

Severin, Németh Zsolt, Victor Babiuc, Vasile Dîncu, Bakk Miklós, Szilágyi Zsolt, Pavel Abraham, Wolfgang Wittstock, Birtalan Ákos.

Un moment deosebit de emoționant a fost acela al serii dedicate memoriei lui Horia Rusu, eternul de-acum prieten al manifestării de la Tușnad.

Tradiționalele seri de literatură, poezie și muzică au fost cedate în totalitate ultimei, pe parcursul întregii săptămîni, numerosul public putîndu-se bucura de concertele unor formații maghiare: P-Mobil, Blackbeers, Riploff Raskolnikov, Ferenczi György & Herfli Davidson, de un spectacol istoric: „István a király”, precum și de prezența marelui jazz-man Harry Tavitian, care a înnobilat cu „Suita ardeleană”, cerul Tușnadului.

Ultima zi a Universității de vară – în același spirit al tradiției – a fost marcată de prezența premierului ungar, Orbán Viktor însoțit de președintele Adunării parlamentare a O.S.C.E., domnul Adrian Severin, care au discutat și răspuns diverselor întrebări pe tema relațiilor româno-maghiare și a mult disputatei legi a statutului maghiarilor din afara granițelor Ungariei.

Devenită atît prin masiva absență a invitaților români, cît și prin neatenția organizatorilor, un dialog mai degrabă maghiaro-maghiar decît româno-maghiar, așa cum fusese inițial concepută, Universitatea de vară „Bálványos” pare să fi căzut într-o previzibilă criză de identitate.

Tot ce putem spera este că la cea de a XIII - a ediție a sa, ea se va regăsi.

Dan-Alexandru DUCA J.S.

Îmi place, nu-mi place

Îmi place că Tuszványos există. Nu-mi place că afișele care îl anunțau erau doar în limba maghiară și astfel tineretul român nu a prea avut de unde să știe că Tuszványos există.

Îmi plac tematicile discuțiilor. Nu-mi place că ele nu încep la timpul anunțat, că programul se schimbă de la un moment la altul, că uneori nici la masa organizatorilor nu se știe ce, unde și la ce oră începe. Nu-mi place că presupusul dialog maghiaro-român e de fapt maghiaro-maghiar. Nu-mi place lista pompoasă a invitațiilor care nu apar. Și dacă invitații români sînt cvasi-inexistenți asta e problema unor oameni cu mintea închisă, dar poate și problema organizatorilor. Chiar nici un reprezentant al intelectualității românești nu a vrut să vină la Tuszványos? Sper că nu.

Îmi place opera rock „István a király”. Nu-mi place că sonorizarea proastă și lipsa microfoanelor au alterat munca unor tineri entuziaști.

Toate acestea înseamnă că e loc de mai bine... la ediția următoare... sau poate chiar de mîine?! Și atunci poate Tuszványos va putea fi cu adevărat ceea ce dorește a fi: cel mai stabil cadru de dialog româno-maghiar.

Cultura lucrului bine făcut, de calitate, nu are etnie. Nu ține de români sau de maghiari, ci de dorința și putința de a face ceva de la început și pînă la capăt bine. [...]

Cristi SEIDLER

The Tuszványos Sunshine

(Foaia Universității de Vară editată de studenții Colegiului Democrației și Academiei Interculturale Transsylvania)

Genesis

...és a hatodik napon teremté az Úr az embert... állítólag a saját képére. Azóta abban a tévhitben éltem, hogy az ember hasonlít az Istenre. Közben persze eljöttem a XII. Tuszványosi Szabadegyetemre, és meggyőződtem, hogy nem az ember hasonlít az Úrra, hanem a magyar. És nem is akármilyen magyar ember. Az a kedves Fennvaló olyat teremtett, akinek széles a mellkasa, van két nagy ökle és ereje, hogy ria-ria-Hungáriát üvöltve verje a mellét és büszke legyen erre.

Tényleg szomorú volt és szégyenteljes, hogy egy amúgy szórakozást szolgáló koncert fénypontja az Erdély feliratú magyar zászló legyen. A közönségemében érezte magát, hiszen ha véletlenül nem tudta a szöveget, még mindig énekelhette a „Vesszen Trianon” szöveget, mert nagyobb sikere volt, mint bármely P Mobil számnak. Ez a tény pedig egyaránt szegénységi bizonyítványt állít ki mind a közönség, mind az együttes részére.

Kedves magyarországi táborozók, legyetek büszkék határon túli testvéreitekre, mert láthatjátok, hogy ők igazán próbálják fenntartani nemzeti öntudatukat. A módszer persze megkérdőjelezhető, hiszen ki vallaná magát szívesen egy olyan közösség tagjának, amelynek egyetlen büszkesége a rekedtre ordított „magyar vagyok” torok, amely így képtelen lenne elsuttogni tíz fontos eseményt a nagyérdemű magyar történelemből.

Azon gondolkodtam, hogy mi történne, ha Uram bocsá' Erdély Magyarországhoz tartozna. Mivel vágnánk fel? Nem lenne több román „testvér”, akinek az orra alá dörgöljük, hogy mi többek vagyunk (mert a mással nem érjük be), mert mi magyarok és nem csak, mert mi erdélyi magyarok vagyunk. Elnyomásunkban keressük az érdemet és ha a saját szakállunkra nem tudunk semmit felmutatni, akkor azzal bizonyítjuk kiválóságunkat, hogy szidjuk a románokat.

Azzal a keserű utóizzal maradtam, hogy még mindig vannak emberek, akik képtelenek megérteni a Szabadegyetem célját. Egy politikai jellegű megoldáskereső- és ajánló tábor hogyan válhat pillanatok alatt egy fölöslegesen örvengő tömeggé, aki egy kivénült MAGYAR rockbanda hatása alatt próbálja meg kiélni az ösztöneit. [...]

verestimo

The Tuszványos Sunshine

(A Nyári Szabadegyetem táborigazgató lapja, kiadták a Demokrácia Kollégiuma és a Transsylvania Interkulturális Akadémia diákjai)

Dincolo de idei, dincolo de discurs

Între 10 și 16 iulie 2001 la Alba Iulia și Tîrgu-Mureș a avut loc cea de-a treia sesiune a Academiei Interculturale Transsylvania. Cursurile au luat în dezbateră atât istoria demitizată a spațiului transilvan (Ovidiu Pecican – Istoria demitizată a Transilvaniei, Dezbateri: Momente ale istoriei transilvane 1848, 1918 cu participarea lui Ovidiu Pecican, Szabó Ödön, regretatul academician Pompiliu Teodor, Școala Ardeleană – Pompiliu Teodor) cât și specificul transilvan și bănățean reflectat în cultură (Al. Cistelean – Specificitatea literaturii ardeleni, Daniel Vighi – Multiculturalitatea bănățeană) sau specificitatea spirituală (Ioan Mitrofan – Biserica Română Unită). O altă serie de cursuri au vizat comunitatea romilor din Transilvania (Luminița Cioabă – Aspecte culturale ale comunității romilor, Marta Bereschi – Despre comunitatea de romi) pentru ca în finalul săptămînii studenții Academiei Interculturale Transsylvania să aibă ocazia de a interacționa cu Smaranda Enache, Molnár Gusztáv, Gabriel Andreescu, Daniel Vighi, Bakk Miklós pe tema „Rolul Transilvaniei într-o Europă a regiunilor“. Excursia care a urmat cursurilor a dat posibilitate studenților să cunoască realitățile transilvane atât în lumina lor turistică (Munții Apuseni) cât și a dezavantajelor economice generate de 40 de ani de conducere centralizată (Abrud, Zlatna, Cîmpeni). Excursia a avut ca punct final Liga PRO EUROPA Tîrgu-Mureș, unde în cadrul unei festivități restrînse cei 22 de absolvenți au primit diplomele. Dar despre ce a însemnat Academia, ediția a III-a, care a fost impactul programului las principalii lui beneficiari să se pronunțe. (L. A.)

Ioana Colceriu (studentă la Drept, Sibiu): Ceea ce mi-a adus mie AIT este pasiunea pentru istorie. La școală nu mi s-a insuflat această pasiune, nu puteai să intri într-o discuție, să ai păreri. Ceea ce este important este că cursurile de aici se diferențiază foarte mult de cele cu care am fost învățați în liceu și în facultate. Poți să ai o altfel de relație cu profesorul, cu referentul. Te face să te gîndești tu. Asta îmi place cel mai mult. Acum îmi vine să citesc și să-mi pun probleme.

Daniela Luncan (studentă, Studii Europene, Oradea): Cursurile au fost

foarte necesare dar mie mi-au plăcut foarte mult excursiile. Locurile pe care le-am vizitat nu puteau fi cuprinse într-un curs. Ele au pătruns și au relevat lucruri dincolo de orice discurs. Și asta a fost foarte important. Și mi-ar plăcea ca aceste lucruri să fie cunoscute de mai mulți oameni.

Berezki Gyöngyvér (studentă la Teologie Romano-Catolică, Tîrgu-Mureș): Mie mi-a plăcut modul de organizare pe sesiuni și mai ales strategia. Am început cu comunitatea germană despre care nu știam mai nimic și față de care nu sînt atîtea prejudecăți ca și față de alte minorități.

Dan Duca (student Jurnalistică, Tîrgu-Mureș): Dincolo de idei, dincolo de scandaluri, aici găsești oameni. Ne-au unit aici lucruri pe care am încercat să le învățăm noi cei de aici de la cei care erau de partea cealaltă a mesei dar ca parteneri nu ca șefi, ca oameni de care să ne fie teamă și asta contează cel mai mult.

Magyar Hunor (student la Politehnică, Tîrgu-Mureș): Eu aveam cunoștințe despre etnia română, germană, dar practic nu purtam niciodată discuții. Era o înțelegere tacită între mine și colegii mei. Eu nu ziceam nimica, el nu zicea nimica, dar privit din afară ne înțelegeam foarte bine. Aici mi s-a dat ocazia prima dată să vorbesc despre asta. Era foarte interesant să-mi spun părerea în fața colegilor români și așteptam să văd ce se întîmplă și nu s-a întîmplat nimic, am continuat să vorbim. Asta mi-a dat curajul să vorbesc, să discut aceste lucruri și la facultatea la care sînt student, să încerc să comunic și despre probleme serioase. Poate ar trebui atrași și alți oameni care să fie schimbați.

Cristina Leu (medic, Craiova): Eu vin dintr-un spațiu extracarpatic dacă îmi este permisă această exprimare iar Liga PRO EUROPA m-a făcut să înțeleg mai bine că fiecare casă are problemele ei. Adică eu vin dintr-un spațiu în care ne confruntăm cu anumite probleme, iar aici acestea sînt diferite, dar venind aici am fost implicată în ceea ce se întîmplă aici. Am învățat însă că cele două culturi (căci sînt două culturi) pot să trăiască împreună, pot să crească împreună. E vorba de toleranță, care înseamnă la început a asculta și trecînd printr-o cascadă de verbe ajungi la a înțelege și a respecta.

Grancea Orsolya (studentă la Engleză, Tîrgu-Mureș): Ceea ce am realizat eu este că pentru cei care nu trăiesc aici în Transilvania, realitatea e alta. La ei toate informațiile ajung în mod indirect. Ceea ce este pentru mine o realitate pentru ei este mai aparte. Asta nu înseamnă că este vina lor, eu va trebui să relaționez mai mult cu ei, va trebui să-i fac să înțeleagă lucruri care mi se par naturale.

Cristian Seidler (student la Drept, Oradea): Pe mine m-a atras anunțul, mai erau acolo cîteva nume care mi-au plăcut și pe care țineam să-i cunosc. N-am știut la ce să mă aștept dar mi-a plăcut foarte mult faptul că era un altfel de relație, nu era modelul școlar, am văzut astfel ce lacune am. Rămîn cu o impresie foarte plăcută despre Academie pentru că aproape mă resemnasem cu modul în care tinerii relaționează față de societate (acel nu mă interesează dacă nu e Hagi și Vacanța Mare) și mă bucur foarte mult că am găsit elita tineretului din România aicea, și chiar cred asta.

Orașe pierdute în ceață

(Méliusz József, IN MEMORIAM)

Orașe românești. Orașe pierdute în ceață. Orașe de neregăsit. Ne pierdem într-o prăbușire continuă la fiecare colț de stradă. Gotic, romanic, baroc, neoclasic sau eclectic, frânturi de străzi, un eșec și o lamentare, ambele îngropate în mizgă, cu respirație cu tot.

Aparenta lumină a străzilor noaptea, adâncește bezna, împrăștiind-o pe chipuri — prezențe întâmplătoare a locurilor. Și acestea, cu nepăsarea lor indescifrabilă și violentă, se absorb în propria și existență, mimînd suficiența și plinătatea.

Dacă un soldat — plecat pe front într-o toamnă de prim război — s-ar întoarce într-o noapte prezentă, s-ar regăsi mai trist și înfricoșat, căci spațiul său existențial ar fi un decupaj de tranșee sîngerînde. Tranșee de unde nu ar mai putea pleca niciodată.

Voci — incandescențe aglutinate, străpung ceața lăptoasă, cu o vulgaritate incendiară și familiară. Ce minunat că soldatul nu le poate auzi!

Orașele — o lume resemnată. Aici, cu toții s-au resemnat: unii cu ceea ce nu pot înțelege clinic; cei mai mulți frizînd cunoașterea pocind prima silabă, iar ultimii — cîți au mai rămas — vor fi simple expresii fotografice. O lume reconstruită periferic în structura fiecărui crepuscul intim. O intimitate de latrină, și nici aceasta atinsă de sofisticare în resorturile sale.

Orașele — cor antic ce-și cîntă perpetuu refrenul final. În acest decor ne găsim în altfelitate. Ne vom putea plînge nestingheriți ruinele lumii noastre pierdute?

Gările — porți părăsite, a căror deschidere nu duce nicăieri. Odinioară, soldatul plecase dintr-una, iar apoi trecuse prin altele fără a se opri. Dar imaginea lor de fata morgana marca implacabil orice existență. Au urmat apoi anii 30'. Anii '40. Chipuri, pălării ridicate, politețuri, forfotă pestriță și chibzuită parcă de o mîna nevăzută. Totul a rămas ascuns în ranița soldatului. În final de ev, sînt prăbușiri descărmate de incubi decăzuți.

Străzile — labirinturi pustii cu capcane neștiute. O respirație gîtuită de astm, iluzii disperate în lipsa gîndurilor fugare. Și ceața, această ceață ocrotitoare, care ne ascunde unii de alții, pentru a nu ne răni mai mult privindu-ne chipurile. Și ce răni adînci, străzile! Durerea lor se surpă pe caldarîm într-o adiere de vals nemaiauzit și nedorit.

Casele — găuri negre ale unui paradis pierdut. Pe un perete, un fragment de bal mascat înfulecat pe nesimțite de înfricoșătoare dănuiri urlate. Și în poarta cu glasvand oxidat

de revărsări repetate ale cerului intestin, o mișcare transpirată și neagră. Ferestrele rînjesc cu blîndețea sonatelor scrijelite pe sparte geamuri și adulmecă noaptea ca pe o scăpare.

Cimitirul — orașul pierdut cu respirație firească. Tăcerea lui este o metaforă sugerată oricărei priviri. Aleile umbrite sînt un dans neterminat decorat cu străzi desfundate. Orașul pierdut este în ranița soldatului, iar chipurile defuncțiilor sînt un jurnal de front neterminat. Lespezile albe — strigăte foșnitoare ale unui timp încremenit în perpetua sa zvîrcolire.

Oamenii — cei care nu se mai văd și cei pe care nu vrem să-i mai vedem. Cei care nu se mai văd au un dram de nebunie neterminată, iar cei care nu sînt de văzut nu au nimic. Cei care erau aveau o prăbușire maiestuoasă, iubită furtunos, iar cei care sînt rămîn doar o putreziciune a prăbușirii. Capul înclinat pasional pentru femeia pe care știa că nu o vea avea — este ceea ce era — și pumnul ridicat, nespălat și salivos, asupra uneia care își silabisește prostia — este ceea ce este. Privirea, ca atingere a irealului — ceea ce a fost, irealul din fiecare privire, ceea ce nu va mai fi.

Idealul — ceva grosier și periferic. Grosier prin cei care-l cugetă onomatopeic și periferic prin prisma conținutului. Soldatul avea idealul său îndepărtat și neștiut dar, îl trăia în diverse chipuri și simțuri, în revărsări copleșitoare: viața, iubirea, șoapta uneia sau alteia în urechea sa obosită, strada pustie a nopții plutitoare, desnădejde cu sofisticare bahică și rafinement orgiac. Nimic grosier. Nimic periferic. Iar soldatul nostru este galițian, de undeva din margine.

Viața — adolescență sfîrșită prematur în adulterul unei maturități neînțelese. Un început liniar poticnit la primul punct. Deși acesta ar fi deschis variate căi de cunoaștere, ca orice nod gordian ce trebuie tăiat prin rafinarea gîndului. Rafinarea gîndului! Cîtă utopie prezentă și viitoare!

Credința — supliciu pentru martiri, nu și pentru aceia care sînt. Ei nu au decît iluzia unor simțuri false și nu deziluzia unor gînduri reale. Așadar, nu au nimic.

Iubirea — o prăbușire a gîndurilor — ceea ce era; o prăbușire a simțurilor — ceea ce este. Rostogolire a neantului, a veșniciei, în clipa răpită de soldat, și închisă în ranița lui. Rostogolire salivoasă și flască de lînceși în chip de sărut precipitat, în clipa pe care o trăim, dureros de nedorit.

Orașe pierdute în ceață. În fiecare anotimp al vieții, aceeași decadență ireversibilă peste speranțele mele. Ele au căpătat

premoniția unei prăbușiri continue, într-un cadru prea ușor de descifrat. Pentru că este prea simplist și prea vulgar. Peste străzi, horcăie muribund timpul oprit din cursul său ciclic, iar zvîrcolirile sale sînt ușoare respirații printre tresăririle arborilor. Dar nu se poate decodifica durerea lui în limbajul uzual de cartier.

Sufletul orașelor învăluit în ceață este rătăcit prin periferii blazate. Dramele acestora nu pot mișca nimic, nici măcar timpul înrobbit al clepsidrei. Goliciunea vulgară și simplitatea ignorantă a acestora, este suficient de împietrită pentru a învoaca adieri ale gîndurilor.

Orașele — îngîndurare de heruvim învins. Totul este învăluit într-o spulberare cu final necunoscut pe care nici războaiele nu o pot face. Orașul dispărut în ranița soldatului se regăsește numai în pustietatea străzilor și prin întunecimea caselor. Vechiului oraș îi lipsesc oamenii care-l trăiau în viscerele lor dureroase. Ultimele lui spasme s-au spulberat odată cu lista dispăruților din acea toamnă. Și cîți i-au așteptat apoi! Dezintegrarea începută atunci continuă în sufletele noasre ca un „gal murind” sub zidurile Mediolanumului. Pe cînd bucuria altora la vederea străzilor cleioase este un extaz trăit prin ochiul de sticlă.

Prin întunericul orașului de-o clipă, am trecut în chip de soldat. Mă voi întoarce decisiv în Galiția imaginară, înghițită — precum orașul — de ceața binefăcătoare a uitării. Voi trăi alături de ceilalți, dar îmi voi păstra orașul meu din raniță. Îl voi scoate de acolo, de atîtea ori pe an, cît va fi nevoie pentru a-mi trăi împlinirea. Pe cînd împlinirea celorlalți nu are nevoie de raniță și nici de misterul ei. Ceilalți își sînt suficienți în gîndul lor liniar, lipsit de adîncimi barbare. Totuși, întreaga istorie a orașului roman este o istorie barbară. Jumătate din timp (6 secole) a luptat să se desprindă de barbarie iar apoi, în cealaltă jumătate de timp, a luptat să se apere de barbarie, pentru a fi în final distrus de barbari. Adîncimile barbare ale unui oraș, ale unei vieți, ale unui extaz, ale unei divinități, sînt prezențe dorite și invocate. Dacă nu le deosebești de dorințele obișnuite, te regăsești ființă, ce-și simulează mărunț existența prin gesturi, într-un oraș pierdut în ceața uitării.

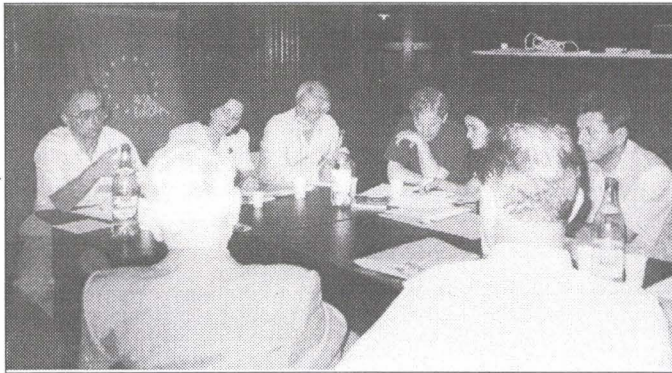
Gestul! Ce clișeu complet al existenței tribale! Ceața! Ce interesantă revărsare refulată a bolzii divine în fața gesturilor! Orașul? Un simplu decor pentru patimi mărunte și finaluri aglomerate pînă la refuz, într-o tavernă de cartier.

Adrian MAJURU

Statutul comunității românilor/valahilor din R. F. Iugoslavia

În zilele de 20-22 iulie 2001 s-a desfășurat la Timișoara în organizarea Comitetului Helsinki Român (APADOR-CH), a Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului în Serbia și a Ligii Pro Europa seminarul internațional dedicat implementării Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale în România și Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia, finanțat de Freedom House și US Agency for International Development. La încheierea lucrărilor participanții au adoptat următoarea declarație comună:

Noi, participanții la seminarul internațional „Statutul comunității române/valahe din Republica Federală Iugoslavia în contextul aplicării Convenției-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, desfășurat la Timișoara între 20-22 iulie 2001, reprezentând organizații ale societății civile din România și Republica

Federală Iugoslavia/Republica Serbia, precum și ale minorității române din Republica Federală Iugoslavia,

salutând procesele democratice din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia și ratificarea Convenției-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale a Consiliului Europei,

luînd în discuție situația populației românești din spațiul iugoslav, adoptăm următoarea

DECLARAȚIE

1. Solicităm recunoașterea minorității române din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia, în întregul ei, la nivelul întregii țări, dar în special a celei din Sudul Dunării (Morava, Timoc și Dunăre).

2. Solicităm deschiderea de consulate și centre culturale ale României, în zonele populate de minoritatea română, în special în Sudul Dunării (Bor).

3. Solicităm adoptarea unei noi legi electorale care să permită reprezentarea minorității române în organele alese și instituțiile de stat, la toate nivelele.

4. Solicităm utilizarea limbii române în școli, instituții publice, mijloace de informare, biserică în toate zonele locuite de minoritatea română și ratificarea de către Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia, cât mai curînd, a Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare.

Solicităm ca la recensămîntul din anul 2002 din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia să se permită prezența observatorilor reprezentînd organizații interne și internaționale de drepturile omului în regiunile unde trăiește minoritatea română. Solicităm, de asemenea, participarea reprezentanților minorității române în comisiile și echipele de recensămînt, îndeosebi în zonele din Sudul Dunării.

5. Solicităm asigurarea, de la bugetul Republicii Federale Iugoslavia/Republica Serbia, a mijloacelor financiare necesare funcționării instituțiilor și asociațiilor culturale și de păstrare și dezvoltare a identității naționale a minorității române.

6. Solicităm recunoașterea Episcopiei Ortodoxe

Române din Vârșet de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Sîrbe.

7. Solicităm aplicarea principiului reciprocității în sprijinirea și promovarea drepturilor minorităților română din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia și, respectiv, sîrbă din România.

8. Solicităm introducerea în programele și manualele școlare ale minorității române din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia a cunoștințelor privind istoria și tradițiile culturale ale românilor.

9. Solicităm dreptul de a obține din România și utiliza liber literatură de specialitate, informații, publicații și manuale școlare.

10. Solicităm retrocedarea bunurilor mobile și imobile ale comunității române din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia, inclusiv a bunurilor aparținînd bisericilor.

11. Solicităm sprijinul moral, financiar și material al instituțiilor statului român pentru păstrarea și dezvoltarea identității naționale a românilor din Republica Federală Iugoslavia/Republica Serbia, în cadrul unei politici sistemice și coerente. Solicităm, totodată, includerea în tratatul bilateral dintre România și Republica Federală Iugoslavia a garanțiilor de protecție a minorităților naționale.

*Comunitatea Românilor din Iugoslavia
Mișcarea Democratică a Românilor din Serbia
Parlamentul Civic (Vârșet)*

*Uniunea Democratică a Românilor
Coaliția Românilor din Iugoslavia*

Forumul pentru Relații Interetnice (Belgrad)

*ASTRA Română - Timișoara
Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului în Serbia
(Belgrad)*

Comitetul Helsinki Român (București)

Liga Pro Europa (Tirgu-Mureș)

Combaterea discriminării și rasismului

La 6 iunie 2001 Biroul pentru Drepturile Omului al Ligii PRO EUROPA a organizat o masă rotundă pe tema combaterii discriminării și rasismului, la care au fost prezentate prevederile *Legii nr. 148 din 26 iulie 2000 privind publicitatea*, ale *Ordonanței Guvernului nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, ale *Protocolului nr. 12 al Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale*, concluziile și recomandările *Conferinței europene împotriva rasismului (16 octombrie 2000)* și ale *Grupului de Lucru ONU pentru Minorități (18 mai 2001)*, cu scopul de a iniția realizarea unui parteneriat între societate civilă, autorități (poliția, justiția, autoritățile locale) și mass-media pentru promovarea unei politici non-discriminatorii.

Invitați: reprezentanții poliției municipale și județene, președinții instanțelor de judecată, prim-procurorii parchetelor, reprezentanții autorităților administrației publice locale, presa, alte organizații.

Participanți: presa, reprezentanții Prefecturii și ai Consiliului Județean, alte organizații.

constatate și sancționate de reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale sau — în cazul publicității difuzate în cadrul programelor audiovizuale — de CNA. CNA își exercită atribuțiile în conformitate cu această lege; spre exemplu a dat câștig de cauză unei persoane care, cu sprijinul LPE, a considerat că unele reclame ale Cosmorom au un conținut discriminatoriu. În schimb administrațiile publice locale, la aproape un an de la publicarea legii în Monitorul Oficial a României, încă nu au luat cunoștință de prevederile legii. **Ordonanța nr. 137/2000** definește și prevede sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Consiliul Europei a decis monitorizarea tuturor membrilor cu privire la implementarea nu numai a unei legislații antirasiste și antidiscriminatorii, dar și a unei practici evidente în acest sens. Dacă în România activează organizații de tipul Noul Drept, care organizează în incinta și cu acordul unor universități de stat dezbateri, seminarii sau editează cărți, reviste, broșuri cu un puternic conținut rasist, acest lucru nu dovedește o extraordinară toleranță a autorității statului, ci un sprijin tacit acordat mișcărilor extremiste.

În situația actuală parchetele dau decizii de neînceperea urmăririi penale în cazul persoanelor care afirmă public despre o etnie că membrii ei sînt „*nespălați, needucați, fără bun simț, fără loc de muncă, nu doresc să se încadreze în societate și preferă să cerșească la intersecții și la colțuri de stradă*”, propunînd soluția: „*dacă aș ajunge vreodată într-un post de conducere, primul lucru pe care l-aș face ar fi să curăț orașul de ei*”, conform celor făcute de bunic, care „*îi ducea în lagăre de muncă*”; (vezi **Jurnalul de Mureș** nr. 190, anul III, 16-22 martie 2001). Dacă dorința de integrare europeană nu este destul de puternică pentru a combate rasismul și discriminarea, în mod sigur **Protocolul 12** și eventuala declarație a Guvernului României cu privire la art. 14 al **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială** va avea efecte asupra mentalității autorităților cu atribuții în sancționarea acestor fenomene.

HALLER István

Protocolul nr. 12 al Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale aduce o modificare semnificativă: victimele discriminărilor pot introduce acțiuni împotriva statelor (membre ale Consiliului Europei) care aplică sau permit aplicarea discriminării în fața Curții Europene a Drepturilor Omului (o prevedere similară, la nivelul ONU, este conținută de art. 14 al **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**). În această circumstanță, pentru a evita un val de plîngeri care ar veni — datorită lipsei unei legislații corespunzătoare — dinspre România, Parlamentul României a adoptat **Legea 148/2000**, iar **Guvernul României Ordonanța nr. 137/2000**. Prima sancționează informațiile publicitare cu conținut discriminatoriu, contravențiile fiind

Lexicon actual: Cine sînt TALIBANII?

Cuvîntul TALIBAN înseamnă deopotrivă școlar precum și studios al Coranului. Talibanii afgani au luat ființă în anii nouăzeci cu sprijinul Pakistanului și al Arabiei Saudite. Totul a început ca o mișcare de reformă a islamului. Căpetenia sa spirituală — Mullah Mohammed Omar, a activat multă vreme ca un soi de Robin Hood al săracilor. El a luptat cu corupția prezentă în diversele grupări afgane care se opuneau invadatorilor sovietici. Studioșii coranului erau recrutați cu precădere din rîndul etniei paștune. Majoritatea membrilor etniei se refugiaseră în Pakistan în timpul conflagrației. Instrucția lor școlară precum și educația lor au la bază și pînă în zilele noastre, doar ce au învățat la studiul coranului. În spatele ascensiunii talibanilor au stat însă și solide interese politice și economice ale supraputerii americane, Arabiei Saudite și Pakistanului. Aceste trei state au vrut să abată traiectoria exportului țiteiului și gazelor naturale provenite de la exploatările aflate în republicile (fost sovietice) ale Asiei Centrale de pe traseul existent via Rusia sau Iran. Construcția unui pipe-line care să străbată Afganistanul și Pakistanul către porturile aflate la Oceanul Indian necesita un regim stabil în Afganistan. După anii de război (cu rușii) și de război civil talibanii arătau să ofere această stabilitate. Dezvoltarea supremației talibanului în regiune a cauzat însă și dezvoltarea unei forme extreme a fundamentalismului islamic, de care aceste țări acum se tem.

Süddeutsche Zeitung, 22/23 septembrie 2001

Un nou pas în aplicarea drepturilor omului

„Dintre cele patru propuneri [ale Grupului de Lucru al ONU pentru Minorități] către guverne, prima a fost inițiativa Ligii PRO EUROPA, acceptată de Grupul de Lucru pentru Minorități ca fiind o chestiune foarte importantă: ratificarea Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, implicit printr-o declarație a Guvernului prin care se recunoaște dreptul persoanelor de a înainta petiții individuale la ONU în domeniul discriminării. Deși România a ratificat Convenția în 1970, în 30 de ani încă nu s-a făcut o astfel de declarație (la lobby-ul Ligii PRO EUROPA au existat promisiuni în anii 1998-1999, rămase nesatisfăcute).”

Gazeta Ligii PRO EUROPA nr. 4-5/2001

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
**Directia Consiliului Europei
 și Drepturile Omului**

Nr. C16/2619
 18 iunie 2001

Doresc, în primul rând, să vă mulțumesc pentru scrisoarea dumneavoastră din 31 mai 2001 prin care vă exprimați preocuparea privind importanța pe care ar avea-o, pentru țara noastră, recunoașterea, în conformitate cu articolul 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, a dreptului persoanelor

care se consideră victime ale discriminării, de a înainta plângeri la Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale.

Țin să vă aduc la cunoștință că Ministerul Afacerilor Externe a inițiat toate demersurile astfel încât, pînă la Conferința Mondială împotriva Rasișmului, Discriminării Rasiale, Xenofobiei și Intoleranței din Africa de Sud, România să înainteze o declarație, în conformitate cu art. 14 al Convenției pentru Eliminarea Discriminării Rasiale.

Această inițiativă se înscrie în cadrul eforturilor constante întreprinse de MAE pe linia aderării și aplicării de către România a celor mai importante instrumente inter-

naționale în domeniul drepturilor omului.

Cu speranța că, pe viitor, vom găsi o serie de elemente comune de colaborare, vă rog să primiți expresia deosebitei mele considerații.

Lavinia ZLOTEA
 Director

Pînă la închiderea ediției (care a avut loc după terminarea Conferinței Mondiale) nu a avut loc înaintarea declarației Guvernului României în conformitate cu art. 14 al Convenției pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială.

Școala Liderilor Romi

Training „Scrierea cererilor de finanțare”

La solicitarea reprezentanților comunităților de romi din județul Mureș, Centrul Intercultural al Ligii PRO EUROPA a organizat sub egida Școlii Liderilor Romi o sesiune intensivă de pregătire avînd ca temă scrierea cererilor de finanțare.

Trainingul a avut loc între 22 și 24 iunie 2001 la Hotel Parc și s-a bucurat de participarea activă atît a unor lideri romi „consacrați” (din Petroșani, Oradea, Gornești, Tîrgu Mureș) cît și a unor studenți romi din Cluj, Crăciunești, Turda, Reghin, Luduș, Band.

Trainingul a fost realizat de Dana Pârțoc, trainer FDSC. Pe lîngă informațiile necesare scrierii unei cereri de finanțare, participanții au avut prilejul să participe la workshopuri în care au lucrat la trei proiecte de finanțare. Totodată s-au stabilit noi parteneriate între diversele organizații de romi.

Potrivit celor declarate de participanți în fișele de evaluare, trainingul a

fost de un real folos pentru organizațiile de romi, iar cunoștințele dobîndite aici vor duce la dezvoltarea organizațiilor reprezentate. Participanții au solicitat

organizarea de astfel de traininguri și pe alte teme: comunicarea mesajului, managementul unui proiect etc.

(L.A.)

Noua lege a administrației publice instalează multilingvismul în România

După mai mult de patru ani de dezbateri aprige și în ciuda dificultăților ce vor fi întâmpinate (de pe acum prevăzute) în punerea ei în aplicare, noua lege a administrației publice care instaurează multilingvismul a intrat în vigoare în România.

Care este explicația intensității argumentelor pro și contra acestei ratificări? Noțiunea de autonomie trezește neîncrederea, dacă nu chiar teama naționaliștilor, care asociază acest concept în mod forțat cu posibilitatea de a „pierde” Transilvania.

Țara, aflată de altfel la președinția OSCE, primește așadar pe drept cuvânt felicitările Înalțului Comisar pentru Minoritățile Naționale, Max van der Stoep, în opinia căruia acest act legislativ poate reprezenta modul legal exemplar de a rezolva problematica utilizării limbii materne de către minorități.

Legea permite autorităților locale să beneficieze de o mai largă autonomie prin descentralizarea serviciilor publice. (Art. 1) Principiile legalității: eligibilitatea, precum și consultarea cetățenilor pentru rezolvarea problemelor de interes local (de ex.: atribuirea sau schimbarea, după necesități, a numelor străzilor, piețelor și obiectivelor de interes public), inclusiv finanțele, sînt prevăzute. (Art. 10; 51)

Utilizarea limbii materne este de asemenea garantată: în unitățile administrative în care ponderea minorităților depășește 20%, semnalizarea bilingvă este obligatorie. (Art. 17; 51; 90)

În aceste localități, folosirea funcționarilor capabili să comunice în limba minorităților este de acum înainte obligatorie: răspunsurile la cererile prezentate în limba sau limbile minorităților trebuie să fie date în aceeași limbă. Tot așa cum, în consiliile locale în care o treime dintre membri aparțin unei minorități oarecare, limba de comunicare în ședințe poate fi limba sau limbile materne ale minorităților. Cu toate acestea, dările de seamă trebuie redactate în limba română. (Art. 43)

Perspectiva posibilității punerii în aplicare a legii este departe de a fi încurajatoare. Primarii, referindu-se la lipsurile din domeniul infrastructurii și cele financiare, au tendința de a amîna pentru un termen nedefinit măsurile practice cerute.

Dificultatea legată de costuri în aplicarea indicatoarelor bilingve ar servi de asemenea deseori de scuză, căci costurile presupuse pot deveni considerabile, dacă perseverența naționalistă continuă să le repicteze cu regularitate, sau dacă anumiți primari refuză *expressis verbis* să aplice legea...

În România, alături de unguri, mai există încă 17 minorități (reprezentanții lor formează grupul parlamentar al minorităților). Asigurarea peste noapte a prezenței tuturor acestor limbi în viața publică ar putea să se dovedească foarte costisitoare. Cu toate că, în opinia unor studii de specialitate*, costul actelor orale ale unei administrații poate să scadă considerabil prin folosirea personalului multilingv. De asemenea, conform acestui model citat privind distribuția bunului lingvistic, prețul traducerilor este ulterior rentabilizat prin mai buna participare a minorităților avute în atenție, din moment ce orice problemă de neînțelegere este în acest fel eliminată.

Într-adevăr, punerea efectivă în aplicare a prescrierilor legii rămîne o chestiune de exprimare a bunăvoinței politice a puterii: rămîne de văzut dacă pentru București este într-adevăr important să-și aibă administrația publică multilingvă.

O luare de poziție fermă în această chestiune ar putea servi ca garanție, pe de o parte, a respectului instituțional al drepturilor minorităților, și, pe de altă parte, a voinței de a cumpăni cu seriozitate recomandările OSCE.

Notă:

* Bruno DE WITTE : *Le principe d'égalité et la pluralité linguistique*, în *Les minorités en Europe*, Kimé, 1992, pp. 55-62.

Text preluat cu acordul European Bureau for Lesser Used Languages, Bruxelles

Redefinirea identității

Dizidența este influențată de un întreg complex social de factori și relații, cum ar fi apartenența etnică, religioasă, poziția socială etc.

Am învățat să ne orientăm în relațiile sociale complexe și să reușim să facem față problemelor cotidiene în familie, la locul de muncă, în cercul de prieteni... Dar ce se întâmplă cu noi cînd normele sociale asimilate de noi în parcursul vieții noastre, norme pe care le-am interiorizat se confruntă cu un sistem de valori profund perturbat peste noapte?

Ce se întâmplă cu identitatea noastră construită în atîția ani cînd se confruntă cu o societate profund schimbată, ale cărei reguli noi deși sînt făurite de mult timp nu se pot instala peste noapte, trecînd printr-o dezorientare, criză profundă?

Cît de puternică și bine conturată să fie identitatea persoanei, ea nu poate să nu se confrunte, să se clatine, să se redefină cu noile condiții. Vorbim despre societatea de tranziție în România de peste zece ani, o noțiune nebuloasă în ochii majorității, o nebuloasă pînă și în ochii aceluia care gestionează această criză de tranziție.

Există atîtea crize și confuzii, atît superb și atît oribil, atît strălucit și atît întunecat în viața noastră post-decembristă încît recunoașterea și punerea în discuție a unei noi crize, cea a identității de gen a femeilor din România poate să treacă neobservată pentru majoritate. Dar în zilele de început ale lunii iunie, în Tîrgu-Mureș aproximativ 30 de femei și-au redefinit propria identitate cu înțelepciune, bucurie și succes!

Una dintre primele teoreticiene feministe ale României post-decembriste, prof. univ. Mihaela Miroiu scria: „În 1991, cînd am văzut pentru prima oară în viață un »hectar« de literatură feministă la Biblioteca Universității Princeton, reacția mea spontană a fost cam de felul următor: Doamne, cîte mofturi își mai permit

Dileme politice după atacul terorist de la 11 septembrie din SUA

occidentalii! Această reacție m-a părăsit după studierea unei prime cărți de filosofie feministă. Parcurgînd pagină cu pagină am început să am o stare curioasă și stranie: era o »dezvrăjire«, ca o regăsire, un sentiment ciudat că de-abia acum încep să intru în zona unei conștiințe de sine autentice.”

La scară mai mică, acesta a fost efectul seminarului de o săptămînă organizat în colaborare: Liga Pro Europa, Departamentul de Femei și Asociația Femeilor Catolice din Elveția (10 - 15 iunie 2001). Peste 30 de femei într-un seminar intitulat „Probleme ale identității în viața femeii din România”; am ascultat prelegeri foarte bine documentate, pregătite și comunicate despre: Identități elvețiene (Catherine Gyarmathy); Identități multiple (Smaranda Enache); Identități feminine regionale (Lucia Briscan); Identitate religioasă și/sau ecumenism (Ruth Barmet, Egyed Ilona), Familia și identitatea religioasă (Cornelia Negoită, Henriette Guib); Identitate de gen (Hannelore Baier); Identitate etnică și de gen (Bereczki Márta). Evaluarea testelor sociologice și cel de după consumarea lui au demonstrat o regăsire, o redefinire, clarificare a identității proprii a participantelor, ele însele fiind de fapt deja lidere ale unor grupuri de femei sau lidere de opinie în diferite segmente sociale.

Evaluarea acestui seminar a demonstrat un succes ce trebuie fructificat și multiplicat în continuare, a demonstrat nevoia de „dezvrăjire” ca o regăsire din care profită întreaga societate.

Lucia BRISCAN

Atacul terorist de la 11 septembrie din New York și Washington continuă să preocupe, în egală măsură, pe cetățenii de rînd și pe politicieni. Dacă mai toată lumea a salutat reacțiile cumpătate ale Statelor Unite ale Americii față de atentatul sinucigaș, politicienii sînt în căutarea unor soluții eficiente de contracarare a unor acțiuni similare. Propunerile avansate în acest sens sînt multiple. Totuși cercurile care s-au pronunțat pentru măsuri militare necugetate și radicale de contracarare nu și-au impus punctul lor de vedere. Nici în Europa și nici în America.

Din numeroasele sondaje efectuate în ultimele zile rezultă că și cetățenii înclină spre cumpătare, deși un segment covârșitor al populației din lumea occidentală s-a pronunțat pentru o acțiune de pedepsire și anihilare a centrelor terorismului internațional.

În acest context se înscriu și ultimele sondaje din Germania, din care — potrivit ziarului *Süddeutsche Zeitung*, din 15.9.01 — rezultă că 57 la sută din populație sînt în favoarea unei acțiuni militare a Statelor Unite, dar în același timp un număr similar este împotriva participării RFG-ului la o acțiune militară comună. Potrivit unui alt sondaj, efectuat de postul particular de televiziune N 24 (la 16.9.), 69 la sută din cei chestionați s-au pronunțat pentru o participare militară a Germaniei la o acțiune de pedepsire îndreptată împotriva terorismului internațional.

Pornind de la diferitele sondaje destul de contradictorii efectuate în mai multe țări occidentale, lingvistul american Naom Chomsky a formulat anumite rezerve susținînd că: „Opinia publică este dominată de șocul [provocat de atacul terorist], de mînie și de teamă; totuși ea nu reacționează într-un mod atît de uniformizat și de isteric, precum s-ar putea deduce din unele relații.” Tot Chomsky afirma în interviul acordat ziarului berlinez „Die Tageszeitung” (taz, 20.9.), citat mai sus, că un atac necumpătat ar duce la „consolidarea forțelor represive atît în vest cît și-n lumea islamică”. Scopul nemărturisit al acțiunilor terorist-fundamentaliste este tocmai mobilizarea forțelor anti-occidentale într-o coaliție împotriva vestului.

La o primă lectură a propunerilor de contracarare a terorismului, avansate de ministrul federal de interne Otto Schily în fața omologilor săi din Uniunea Europeană, s-ar putea ajunge la concluzia că demnitarul german este pe cale să îngreiească libertățile

civice cu scopul de a consolida siguranța cetățenilor. Teama oamenilor de atacuri teroriste conferă propunerilor lui Schily un grad de credibilitate mai mare, deși ele reduc, fără îndoială, anumite libertăți civice garantate de către sistemul democratic pe care se bazează statul de drept. Acceptarea acestor propuneri de către majoritatea populației occidentale poate fi explicată din punct de vedere psihosocial. Așa de pildă, 96 la sută dintre germani sînt de acord cu înăsprirea controalelor pe aeroporturi; 80 la sută se pronunță pentru reintroducerea controalelor la frontierele statelor Schengen, 67 la sută sînt pentru o supraveghere-video a spațiului public, iar 44 la sută sînt de acord cu interceptarea convorbirilor telefonice (cf. *Der Spiegel*, nr. 39/24.9.01). Întregul pachet de măsuri antiteroriste — care urmează să intre în vigoare în Uniunea Europeană — ar putea fi perceput, pe de altă parte, ca o subminare a transparenței democratice și a protecției sferei private.

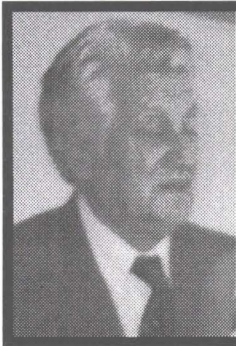
Fluxul nestingherit al datelor strict private spre oficiile serviciilor secrete, spre poliție sau procuratură corespunde scenariilor imaginate de autorii unor utopii negative.

Acel tragic 11 septembrie 2001 a schimbat lumea. Potrivit politologului britanic Timothy Garton Ash, de abia acum a început secolul XXI (cf. *Süddeutsche Zeitung*, 14.9.01). În spatele propoziției „Nimic nu va mai fi așa cum a fost” se ascund nu numai noile opțiuni pentru strategii antiteroriste, ci și teama „lumii civilizate” față de forma modificată a confruntărilor violente.

Rezultatele sondajelor citate sînt simptomatice pentru începutul unor schimbări de atitudine față de percepția dialecticii civism-etatism. Nesiguranța generată de teama față de infraționalitate și violență au influențat și electoratul chemat duminică (24 sept) să aleagă în landul federal Hamburg un nou parlament local. Numai astfel se poate explica faptul că un populist de dreapta — Ronald Schill cu al său Partid al Ofensivei Statului de Drept — a reușit să obțină 19 la sută din voturi.

Să sperăm, totuși, că alegerile din Hamburg nu au fost un test sumbru pentru Germania sau pentru Uniunea Europeană, unde forțele radicale, ostile societății deschise, de abia așteaptă reîntrirea pe scena politică, folosind în acest scop ușa democrației.

William TOTOK (Berlin)

Pompiliu Teodor (1929-2001)

A absolvit Facultatea de Istorie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj. A fost cercetător științific, profesor, șeful Departamentului de Istorie Medievală a Universității Babeș-Bolyai, directorul Institutului de Studii Central Europene, membru corespondent al Academiei Române.

Odihnească-se în pace!

Adunarea generală anuală a Ligii PRO EUROPA

La data de 8 iunie a avut loc Adunarea anuală generală a Ligii PRO EUROPA, cu următoarea ordine de zi:

1. Prezentarea activității desfășurate și a situației financiare pe anul 2000; Smaranda Enache, copreședinta LPE, respectiv Rusu Blanka, contabilă
2. Raportul comisiei de cenzori pe anul 2000; Gábor Márton, cenzor LPE
3. Planul de activitate și cel financiar pe 2001; Mircea Suhăreanu, secretarul LPE
4. Strategia de dezvoltare a Ligii Pro Europa; Szokoly Elek, director executiv
5. Contribuția filialelor, cluburilor și a fiecărui membru al Ligii Pro Europa la promovarea idealului european; discuții.

Materialele prezentate la primele patru puncte ale ordinii de zi au fost votate în unanimitate de cele 58 de persoane prezente în calitate de membri activi.

Cu ocazia discuțiilor au fost făcute următoarele propuneri:

- revitalizarea Filialei Satu Mare;
- dezvoltarea rețelei cluburilor LPE;
- crearea legitimațiilor pentru membrii LPE (atât pentru membrii activi cât și pentru membrii simpatizanți);
- atragerea tinerei generații în organizație;
- acordarea unei atenții sporite problemei pensionarilor;
- înființarea unui club al copiilor la Tîrgu-Mureș;
- mediatizarea mai bună a activităților LPE.

Multe dintre discuții s-au axat asupra modului în care se poate lărgi organizația. Un membru a avertizat că o lărgire poate însemna „calul troian”, prin care pătrund persoane cu concepții anti-europene. Pentru o garanție minimă de morală, un alt membru a propus modificarea fișei de înscriere și semnarea unei declarații de către toți membrii LPE din care reiese că nu au fost angajați ai PCR sau ai poliției politice, și nu sînt membri ai organizațiilor fasciste ori comuniste.

Propunerea de a elibera legitimații și de a expedia scrisori membrilor pentru reactivarea lor a fost votată în unanimitate, iar cea privind declarația personală cu o singură abținere. (H. I.)

Închiderea ediției: 18 octombrie 2001

**Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:
www.proeuro.netsoft.ro**

Liga PRO EUROPA Liga
Copreședinți:
Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár
Director executiv: SZOKOLY Elek
4300 Tîrgu Mureș, P-ta Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154
Tel/fax: +40-(0)65-214076; 217584, e-mail: office@proeuro.netsoft.ro

NEWSLETTER OF THE PRO EUROPE LEAGUE NR. 6-7-8 / 2001

CONTENTS:

P.1.: *Sind Wir Amerikaner?* – stepping on from a world divided into regions by geo-strategical interests to one governed by cultural values.

P.2.: *Calendar/Naptár* – a Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in June and July 2001.

P.3.: *Metamorphoses* – politicians changing mentalities or merely the appearances.

P.4,5: *Negation and trivialization of the Holocaust* – imaginary interview with Michael Shafir.

P.5.: *Transsylvania Intercultural Academy* – the launching of the fourth year.

P.6-7: *College of Democracy – The City Hall of the Young* – the town's most important needs and their solution seen by the youth.

P.8.: *Tuşnad 2001* – the 12th edition of the Summer University seen by members of the III. Transsylvania Intercultural Academy and of the students of the College of Democracy;

P.9.: *Beyond Ideas, Beyond Speech* – what kind of impact did the program have on its students.

P.10.: *Cities lost in the mist* – In memoriam Méliusz József.

P.11.: *The statute of Romanian/Valahian Communities in the F.R. of Yugoslavia* – international seminar between 20 and 22 July in Timisoara, dedicated to the implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities in Romania and F.R. of Yugoslavia/Serbia, financed by the Freedom house and the US agency for International Development.

P.12.: *Fighting Discrimination and Rasism* – round-table with the purpose of initiating a partnership between civil society, authorities (police, law, local authorities) and mass-media to promote a non-discriminatory policy; *Who are the Talibans* – a short description of the movement.

P.13. *A New Step in Human Rights Application* – a letter from the Foreign Affairs Ministry regarding ratification of the international convention on eliminating all sorts of racial discrimination; *Rroma Leader's School* – the leaders participated at a training entitled „How to Write Funding Applications”.

P.14.: *The New Law of Public Administration installs Multilingualism in Romania* – the difficulties met in applying the law; lack of determination or real difficulty; *Redefining Identity* – thirty women, leaders of different groups, participated at a seminar trying to redefine women's identity;

P.15.: *Political Dilemmas after the Terrorist Attack on 11 September in the US;*

P.16.: *The Annual General Assembly* of the PEL held on the 8th of June

Responsabil de număr: KACSÓ Judith-Andrea

Multipliat la **Masterdruck**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Fundației Heinrich Böll (Germania) și Charles St. Mott (SUA)**